

תָּאִיר כְּאֹר יוֹם חֲשֵׁכֶת לַיְלָה

המגפה
בפוזנא
סקירה היסטורית
מרתקת

ימים שמכת הקורונה מכה את העולם
גליון מיוחד שיאיר את חג הפסח תש"פ

מצורף: הדרשות שבכתב שלא נשמעו בשבת הגדול

עודיעין עילית. תורה וגדולה בעקום ארז

תושבים יקרים,

בתורתנו הקדושה נאמר: "והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום לחדש הזה ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים" (י"ב ו'). ומבואר בגמרא (קידושין מ"א ע"ב): "אמר רבי יהושע בן קרחה מנין ששלוהו של אדם כמותו שנאמר 'ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל בין הערבים' וכי כל הקהל כולן שוחטין, והלא אינו שוחט אלא אחד? מכאן ששלוהו של אדם כמותו". -- הרי שאת קרבן הפסח, צריכים לשחוט כל קהל עדת ישראל יחדיו. זהו דבר המאחד את כל קהל עדת ישראל, ללא יוצא מן הכלל.

בימים אלו, שרויים אנו יחד עם כל העולם במצב חירום, של מציאות לא מוכרת ולא ידועה. לתרחיש כזה לא ניתן היה להיערך מראש. אך כדי להיזהר ולהישמר מכל משמר, ההוראה היא להסגר בבתינו, אין יוצא ואין בא. גם כאשר הקורונה סוגרת אותנו בבתיים פנימה, ומצב זה, הוא דווקא מצב של פירוד האחד מהשני, שאפילו אין תפילות בבתי כנסיות, אין לימוד בחברותנו, אין סדרי פסח של משפחות מורחבות.

אך דווקא המצב הנורא בו אנו שרויים, בעירו המעטירה, נמשך האחדות, ההפך מהקורונה המפריד, והתושבים מתחזקים בנקודת האור של אחדות. מבוקרו של יום, שעת ותיקון, רואים במחזה המרהיב של התאחדות ב'מניין תפילה' על מרפסות הבתים ובתוך הבתים פנימה; תושבים שאף פעם לא נפגשים ב'מניין' אחד, ולא בבית כנסת או בית מדרש אחד, פתאום כולם מתפללים ב'חבורה' אחת, עונים יחד 'הא שמייה רבא מברך לעלם ועלומי עולמיא'.

- תפילות אלו סימלו, עד כמה תושבי העיר שומעים להוראות מרנן ורבנן גדולי ישראל ורבני העיר ובראשם מורינו המורא דאתרא שליט"א. מהרגע בו ניתנה ההוראה להסתגר בבתים, כולם כאחד נתאחדו ב'חבורה' במרפסות הבית.

בני הישיבות בעירו, מתאחדים בלימוד אחד מסדר טהרות, מסכת כלים, כהוראתו של רשכבה"ג רבינו מרן שר התורה שליט"א במיוחד לבני ישיבות בין הזמנים בעירו. לתועלת הלומדים חילקנו הפסטה מיוחדת של משניות כלים עם הביאור 'המשנה המאירה' שיצא לאור לראשונה עבור בני הישיבות ללימוד פרקים א'-ה' בבין הזמנים. למרות שלא

נסב השנה ב'חבורות' בתוך הבתים, אך כל העיר, נהיתה ל'חבורה' גדולה, בני התורה החפצים לעבוד את ה', מצאו דרכים האיך לקיים את המצוות ולימוד תורה.

כך גם בגמילות חסדים, חשים את האחדות הנפלאה, היחסים המיוחדים בין השכנים עלו דרגה של עזרה וסיוע, בין שכן לשכנו, איש את רעהו יעזרו ולאחיז יאמרו חזק. בפניות הרבות שהגיעו למוקד העירוני, נפתרו בעיות רבות הן ע"י שכנים טובים, הן ע"י ארגוני החסד ועובדי העירייה הפועלים ללא לאות משך כל שנה, שהטו שכס לעזור לתושבים החולים, או הנמצאים בבידוד ובני משפחותים בימים אלו ביתר שאת ויתר עזר, מקיפים אותם בראגה יומיומית מסורה לשלומם ולתמיכה בצרכים הבסיסיים ולהרגעתם כאשר עולים תחושות של חרדה ודאגה.

ילדים וילדות, נערים ונערות, מתאחדים במשימות היומיומיות, בתוכניות המגוונות שחילקנו בדלתות הבתים בחבילת תוכן, עשייה והפעלה משמעותית, וכן קוראים את אותם חומרי קריאה המשופעים במסרים חיוביים, משחקים את אותם משחקים, בנושאים ומקומות וחידות המאפיינים את עירנו, וזאת כדי להקל את השתתפות הממושכת בבתיים.

ועיקר העיקרים, שכולם מתאחדים כדי לקיים 'ונשמרתם מאד לנפשותיכם' בהיחוד, ומונעים בכל כוחם את התפשטות הנגיף וחשש הידבקות של התושבים שאינם חשופים כלל לכלי תקשורת. ובה נקטנו בהסברה ופרסום הנדרש לאמצעי הזהירות הנדרשים מבלי לזרוע

פאניקה בקהילה אשר הייתה עלולה לגרום לנזק גדול, כפי שהתיעצנו עם אנשי המקצוע והרפואה.

אורותיו הקדושים של חג הפסח באים להאיר לא רק על שבעת ימי החג אלא על כל השנה, בתפילה ובתקווה, קרב יום אשר הוא לא יום ולא לילה, תאיר כאור יום חשכת לילה בכל ימות השנה, שיחזרו לטובה, וכימי צאתנו מארץ מצרים הקב"ה יראנו נפלאות, וזכות קיום התורה והרבות מעשים טובים באחדות, נזכה לרפואות וישועות ולביאת גואל צדקנו, ונזכה עוד השנה לאכול את מן הזבחים ומן הפסחים במהרה בימינו, אמן.

חג כשר, מאח ובריט

יעקב גוטמן
ראש עיריית מודיעין עילית

ק"ק מודיעין עילית

בראשות אב"ד רב העיר הגאון רבי מאיר קסלר שליט"א

בס"ד

ניסן תש"פ

אנו עומדים לפני חג הפסח הממשמש ובא עלינו לטובה, ולרגל המצב איננו יכולים לנחוג בכל דבר כפי שהתרגלנו כל השנים, הדבר מחייב הערכות שונה, וצריך לדעת מהם הדברים המחויבים עפ"י הלכה ומהם הנהגות שנהגו ישראל קדושים, ובלית ברירה נאלץ השנה לשנות בכמה דברים.

ובאופן כללי: אין לנקוט בחומרות שאינם מעיקרא דדינא באופן שהם על חשבון בריאות בניו ובני ביתו, ומי שיש לו שאלה או ספק בדבר יעשה שאלת חכם.

הגעלת כלים:

בשנה זו לא תערך הגעלת כלים חדשים ואפשר להשתמש בהם לאחר הגעלה בעירוי מכלי ראשון, או לרכוש כלים חד פעמיים.

כלים שהשתמשו בהם לחמץ בכלי ראשון או שני אפשר להגעילם בסיר גדול נקי שאינו בן יומו משימוש בחמץ, ומיד אח"כ לשטוף את הכלי המוכשר במים קרים. יש להקפיד שהמים בסיר של ההגעלה רותחים ומעלים בועות.

בנוסף להנ"ל לתקיים הגעלת כלים מסודרת בנכוחות מורה הוראה, ויש לעקוב אחר הפרסומים בענין.

טבילת כלים:

המקוואות כלים בעירו מתחזקים היטב עפ"י כל ההנחיות ויש לפעול עפ"י ההוראות.

שריפת חמץ:

כדי למנוע התקהלות, ושאיפת עשן שעלול להקשות על דרכי הנשימה, לא תתאפשר שריפת חמץ כפי הנחוג, אלא העירייה תציב חביות לצורך איסוף החמץ שבו ישלך כ"א לא יותר מכוית חמץ, ואת שאר החמץ יאבד כפי שנהוג בער"פ שחל להיות בשבת, וחביות אלו ילקחו לשריפה במקום פתוח, הפרטים יפורסמו ע"י העירייה.

תענית בכורות:

עפ"י התייעצות עם גדולי ההוראה, נקבע כי השנה אין חובת תענית לבכורות בערב פסח, ואין צריך התרת נדרים (יעו"ב בדגומ"ר יו"ד סי' ר"יז). מי שבכל זאת רוצה, יכול ללמוד מסכת קצרה, או מסכת משניות עם מפרשים.

הלל בליל פסח:

אם לא נזכה ח"ו, ונאלץ עדיין להתפלל ביחידות, אין לומר הלל בברכה בליל פסח לאחר תפילת ערבית.

מוריד הטל:

בתפילת מוסף ביו"ט ראשון של פסח בכל שעה שהיא, מפסיקים לומר משיב הרוח ומוריד הגשם, ומתחילים לומר מוריד הטל, ואפשר לומר תפילת טל.

תפילות בציבור וקריאת התורה:

נקבע כבר שבעת הזאת אסור להתקבץ יחד גם לא לתפילות וקריאת, ויש לשמור על כך מכל משמר, ללא התחכמויות. חלק מהציבור מצא דרך להתפלל דרך מרפסות וחצרות, ויש להיוועץ עם מורה הוראה על הפרטים, כמ"כ על כל אחד לבדוק בעצמו אם הדבר מוסיף לו רצינות וכוונה רצויה או להיפך. אבל בכל אופן אין חובה להתפלל בדרך זו, אולם גם המתפללים בדרך זו אינם יכולים לקרוא בתורה בשום צורה כזו או אחרת.

משרדי לשכת הרב: רחוב שדי חמד 12 ת.ד. 4126 מודיעין עילית 71919 טלפון 08-9740584, 08-9766665 פקס 08-9740939

מורינו המרא דאתרא שליט"א הגאון רבי מאיר קסלר שליט"א

ישב בדרך וירום דברי חיזוק והדרכה לרגל המצב

העולם כולו נתון היום במצב קשה, כאשר הקב"ה סגר אותנו בבתיים, והעמיד אותנו בפני עובדה בה סדרי העבודה, לימוד תורה ותפילה אינם במקום ובסדרים שהורגלנו אליהם בימים כתיקונם. השעות הממושכות בבתיים עם הילדים, אף היא מעמידה אותנו בפני אתגרים שלא התמודדנו עמם עד היום, ובכלל המצב המתוח שאף אחד אינו יודע איך הוא ימשיך ועד מתי הוא ימשך, גורם לבלבול ומבוכה.

אין אנו יודעים השבונות שמים, אלא שעלינו להתבונן במצב בו אנו נתונים, ולנסות להסיק ולהכין מה ה' דורש מעמנו כעת.

נעיין בדברי חז"ל ורבותינו הראשונים והאחרונים המתאימים למצב בו אנו נתונים, ומהם נלמד וכך נעשה.

מחדרים אימה

אמרו חז"ל (ב"ק ס ע"ב): **"תנו רבנן, דָּקָר בעיר, פָּגַס רגליך"**. והוראה זו נלמדת משלושה פסוקים: **"שנאמר (שמות יב, כב) 'אתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר'**, ואומר (ישעיה כו, ו) **"לך עמי בא בחדריך, וסגור דלתך בערך"**. ואומר (דברים לב, כה) **"מוחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה"**.

הגמרא מבארת למה נצרכו לכל שלוש הפסוקים:

"מאי ואומר, וכי תימא, הני מילי בליליא, אבל ביממא לא, תא שמע, לך עמי בא בחדריך וסגור דלתך". וכי תימא, הני מילי היכא דליכא אימה מגואי, אבל היכא דאיכא אימה מגואי, כי נפיק יתיב ביני אינשי בצוותא בעלמא טפי מעלי. ת"ש, **"מוחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה"**, אף על גב ד"מחדרים אימה", **"מוחוץ תשכל חרב"**.

והיינו, הפסוק **"אתם לא תצאו"** וגו', נאמר הרי על ליל פסח מצרים, ועדיין לא למדנו שגם ביום מסוכן להסתובב בחוץ. על זה נאמר הפסוק **"לך עמי בא בחדריך"** וגו' - בכל מקרה, בין ביום ובין בלילה.

אלא שפסוק זה מלמדנו להתכנס מהסכנה שבחוץ, ולכאורה בבית ירגיש בטוח. אבל עדיין יש מקום

לחשוב, שאם כאשר יתכנס ויסתגר האדם בחדרי ביתו, עדיין יהיה נתון שם בפחד ואימה, עדיף אולי שיצא לחוץ לשהות בחברת בני אדם כדי להפיץ את הפחד - לזה בא הפסוק השלישי - **"מוחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה"** - גם כאשר בתוך ה"חדרים" שוררת ה"אימה", והוראה היא שלא לצאת החוצה, משום שבחוץ "תשכל חרב".

מכאן למדנו, שגם לאחר עצת חז"ל להנצל מהדָּבַר להסתגר בחדרים, עדיין אין עצה זו מועלת לסלק את האימה מלבבות האנשים, אלא רק מונעת את סכנת המוות רח"ל, ועדיין בשהותו סגור בתוך החדרים, האימה נמצאת שם.

ונראה שהאימה שבחדרים היא לא רק מחמת המצב שבחוץ, אלא שעצם השהות בבידוד, גורמת לחרדה. כמו שביארו חז"ל (יומא ד ע"ב), למה הוצרך משה רבינו לשהות בהר ארבעים יום קודם שקיבל את התורה - **"רבי מתיא בן חרש אומר, לא בא הכתוב אלא לאיים עלי, כדי שתהא תורה ניתנת באימה, ברתת וביזע"**. ופי' רש"י שם: **"...דפרישה למשה, ולהבדילו מבני אדם שתחול עליו אימה, בהיותו לבדו יבין וישים לבו להיכנס למתנה שכינה באימה"**. מכאור, שאדם הנמצא בבידוד, עצם הבידוד והשהות לבדו, מטילה עליו "אימה".

אלא שמכאן יש לנו גם ללמוד, שכאשר האדם פועל נכון, הוא יכול להגיע על ידי זה למדרגה גבוהה של יראת ה'. שבהיותו לבדו עם עצמו, הוא מנתק מהסביבה ומסוגל לרכוש הבנה עמוקה על מצבו ומכין את לבו להיות ראוי להיכנס למחנה שכינה. שכל זמן שהאדם נמצא בחברת בני אדם ומחובר לסביבתו הרגילה ולחיים הנומליים, אינו יכול להגיע למצב זה. ואפילו משה רבינו שהיה מושלם בכל מידה נכונה, הוצרך להיות בבידוד כדי להשלים את דרגתו ולהיות ראוי להיכנס למחנה שכינה.

ואם כן, בשעת שהקב"ה עושה דין בעולם, והקב"ה מסובב כל הסיבות מכניס אותנו לבידוד, למצב של "מחדרים אימה", רצונו שעל ידי זה נפשפש במעשנו ונחקור את דרכנו ונשנה את אורחותנו להתקרב אליו ית'. והעצה להנצל מהמשחית להכנס ולהסתגר בחדרים, היא לא רק עצה של 'סור מרע' להתרחק מהמשחית שמסתובב בחוץ, אלא גם חובה של 'עשה טוב', שמתוך התהליך של 'מחדרים אימה', בהכרח

שמתחולל אצל האדם שינוי מוחלט בהנהגתו. שכאמור, ע"י ההתבודדות, האדם יכול להתחבר עם הקב"ה ולהביאו אל חדרי לבבו - ובזכות זה יציל.

וכך פירש רש"י על פסוק זה בשם התנחומא: **"לך עמי בא בחדריך... התבונן על מעשיך בחדרי לבך"**. דכשהאדם נמצא עם עצמו יש לו את היכולת לחזור לחדרי לבו ולהתבונן על מעשיו. מה שאין כן כשהאדם מסתובב בחוץ, אינו מסוגל לעמוד נוכח מול עצמו, ולבחון עד כמה הוא נוהג כפי המצופה ממנו, ולכן הוא מעדיף להסתכן ולהסתובב בחוץ בחברת בני אדם ולהתעלם מהמציאות המסוכנת.

ויש להוסיף בענין זה את דבריו הנפלאים של המגיד מירושם - רבו של הבית יוסף (מהד"ק, פ' בא, אור ליום שבת ו' לשבת), שהקשה בפסוק (שמות יב, יג) **"וראיתי את הדם ופסחתי עליכם"**, מדוע נצטוו לעשות סימן בדם שמסמל ענין של מות והווי היפך מה שנדרש בשעת המגיפה. ועוד הקשה, מדוע נצטוו לשים את הדם בפנים, שיהיה למראה עיניהם, יתרו נכון היה לשים את הדם מבחוץ כדי למנוע מהמשחית לבוא אל תוך הבית. ותייך (בתרגום מארמית ללשון הקודש):

"אבל סוד הדבר, שרצה הקב"ה שיבטחו בו, ויתנו את הדם על הפתח מבפנים, והווי שכתוב 'והיה הדם לכם לאות', ובמקום שהיה להם לפחד למראה דם על הפתח, אדרבה, יבטחו בה' בפנים לעשות כן, שתהיה להם הצלה, ואותה זכות של אותו בטחון תגן עליהם. והווי שכתוב 'והיה הדם הזה לכם לאות וראיתי את הדם ופסחתי עליכם', כלומר, תיראה הזכות שבטחו בדבר ה', ובזכות זה 'וראיתי את הדם ופסחתי עליכם', עכ"ד".

דוקא הדם, המסמל את היפך החיים וגורם לאדם מורא ופחד, הוא זה שנצטוו עם ישראל להעמיד לנגד עיניהם, בשעת סכנה גדולה זו בשעה שהמשחית יצא לחבל. והאת כדי שהאדם ידע את אשר לפניו, ולא לברוח מהמציאות - ולשם כך נצטוו ליתן את הדם על המזוזה בתוך הבית דוקא, כדי שירעו ברור שהם בסכנה, ועם כל זאת כבי' עשו ככל אשר נצטוו, הגם שההרגשה הטבעית היתה שהם נצטוו לעשות דברים שהם מנוגדים למה שהם מצפים, כי עצם ההכנעה לציווי השם נגד הרצון הטבעי, מתוך בטחון בהש"ת, זכות זו היא שעמדה להם להנצל.

ובדרך זו יובן היטב לעניינינו, שגם לאחר ההתכנסות לבתים כדי להנצל מהמגיפה עדיין צריך לעבור מהלך של "מחדרים אימה", שבכך האדם מרגיש מאויים, ועם כל זאת אינו זז מאמונתו ובטחונו בהש"ת, ואינו מודהירי אחת מדותיו של הקב"ה וכמו שפירש"י עה"פ **"בישעיה שם, בשם התנחומא: 'וסגור דלתך בעדיך... ויבי' תנחומא דרש, סגור דלתי פייך שלא תהרהר' אחר מדת הדין' - זכות זו היא זו שעומדת לנו בעת צרה!**

על כן, גם כשאנו סגורים בבתיים מאימת המגפה השוררת ברחובות העיר, לא נפטרנו מהפחד והאימה הממשית שיש לשרוי בלבבות גם בתוך הבית פנימה. אולם לאימה ופחד אלו יש תפקיד! הוא - לעזור את האדם להתבונן בדרכי הש"ת ולבטחו בו, ומתוך כך יתחזק באמונתו, ויטיב את

דרכיו להתחזק בעבודת הש"ת, ובזכות זו יציל.

לך עמי בא בחדריך

הפסוק שהביאה הגמרא, **"לך עמי בא בחדריך, וסגור דלתך בעדיך"**, הם דברי הנביא העוסקים בתיאור מלחמת גוג ומגוג לעתיד לבוא. ופסוק זה הוא תשובה לתלונת עם ישראל קודם לכן (שם פסוק ז'-ח), לאחר כל הצרות שעברו עליהם, טוענים עם ישראל: **"קמו תְּנִיחַ תְּקַדֵּיב לְלִדְתִי, תְּנַחֵל תְּזַעַק בְּפִנְבְּלִי. כִּן הָיִינוּ מִפְּנֵיךְ ה'."** ופירש רש"י שם את טענת עם ישראל: **"כמו הרה תקריב ללדת - כן היינו מפניך. רואין אנו צרות מתחדשות, וסבורים אנו שהם מיני סימני ישועה וגאולה, לפי שאנו מובטחים ליגאל מתוך צוקה וצרה כיוולדת זו"**.

היינו, כאשר ראינו כאלה צרות גדולות שעוברות עלינו, חשבנו שכל הצרות הללו הן מסימני ישועה וגאולה, ובטוחים היינו, שהנה הנה באה הגאולה.

ברם, אומרים עם ישראל, לאחר כל זאת, מה שקרה לבסוף: **"הָיִינוּ חֲלָנוּ קָמוּ יִלְדְנוּ רִים, יְשׁוּעַת פֶּלַע נְצִיטָה אָרְצִי"**. פי' רש"י: כאילו קרובים אנו להגאל, והוא רוח ואין ישועה".

ועל משיב הנביא לעם ישראל: **"לך עמי בא בחדריך"** וגו', וברש"י: **"תשובה זו השיבוהו לבניא, לך עמי בא בחדריך, בבתי כנסיות ובבתי מדרשות"**.

היינו שעלינו להתחזק בתפלה ובלימוד התורה ולהמשיך לצפות ולייחל לגאולה.

אולם ישנם מצבים שלוקחים מאתנו את הבתי כנסיות ובתי מדרשות ואין לנו את היכולת וכנראה את הזכות להתקבץ יחדיו ולזעוק ולהריע, ולהכנס לבתי מדרשות ולהטמין עצמנו בהם עד יעבור עמם. והשאלה לעקת מקרב לב, אם אין לנו אפילו את האפשרות לבוא אל ה"חדרים" - בתי הכנסיות ובתי המדרשות - מה עוד עלינו לעשות?!

תמיהה זו כבר עמד עליה הרמח"ל (אגרות, ג), והבא בספר מכתב מאליהו (ח"ג עמ' 134), ור"ל: **"כאשר אנו יודעים שכל מה שהקב"ה עושה לישראל הכל הוא להטיב להם, ואין נצייר בדעתנו שיהיה טוב לישראל מה שאין מניחים אותם אומות העולם ללמוד תורה?!"**

מבאר המכתב מאליהו בארוכה את תשובתו של הרמח"ל ור"ל: **"יש שאדם נמצא בסביבה רוחנית טובה, שכולם דבקים ועוסקים ברוחניות, ומחשיבים את עניי הרוחניות ואת עוסקיה. כשאז נמשך האדם אחרי הרוחניות, יכול להיות שכל השכלותיו ומעשיו הרוחניים חיצוניים הם, כי נובעים מסיבה חיצונית - שגורר אחר סביבתו, ואינם נובעים מפנים לבבו, ויתכן שמחשבותיו הם בסתירה עם מעשיו. יכול הוא אמנם במשך הזמן להתעלות שמעשיו יהיו פנימיים, אבל לזה צריך עמל ועבודה רבה. אבל כשאדם נמצא במצב שהרוחניות בשפל המדרגה ר"ל - שאסרו למוד התורה וטולטים בה אויבים, וכל הסביבה היא נוגדת לרוחניות, אם גם אז מתעלה להתנדב ברוחניות - באמונה בהש"ת**

ובתורתנו, בראי עבודתו פנימית היא להשי"ת. על ידי עבודה פנימית זו יכופרו החטאים שבפנימיות, עכ"ל.

למדנו מדבריו הנפלאים שכשהקב"ה רוצה לאלץ אותנו להתקרב אליו באמת, פעמים שהוא לוקח מאתנו את הסביבה הרוחנית שאנו תלויים בה כ"כ, במטרה שכל יחיד ייחיד יתבונן על מעשיו ויבחן את חרדי לבבו כדי למצוא נקודה פנימית ולהתקשר באהבת ה' וביראתו, ואז בליט בריה אנו מוכרחים להתרגל לסגנון שונה לגמרי של עבודת ה', כמו שאמר הכתוב (איכה ג, כח) "ישב בדד וידום", ופי' רש"י: "ישב גלמוד ויצפה לטובה", וכמו שנבאר להלן.

ומסיים המכתב מאלהיו שם (עמ' 137) את דבריו הנוקבים: "נורא הענין לדורנו – דור עקבתא דמשיחא, דור חיצינו. אנו רחוקים מהערכים הפנימיים של אמונה ובטחון, יראת שמים צרופה, טהרת הלב ואהבת הבריות זכה... ומה גדולה הסכנה אם לא נחפש את הדרך לעורר את פנימיות הלב לדבקות בהש"ת ע"י למוד תורה במסירות ובהתמדה, והתמסרות לעבודת המצוות והתפלה, בלי עבודה זו של חתייה לקראת הפנימיות לא נשיגה" וכו', עכ"ל.

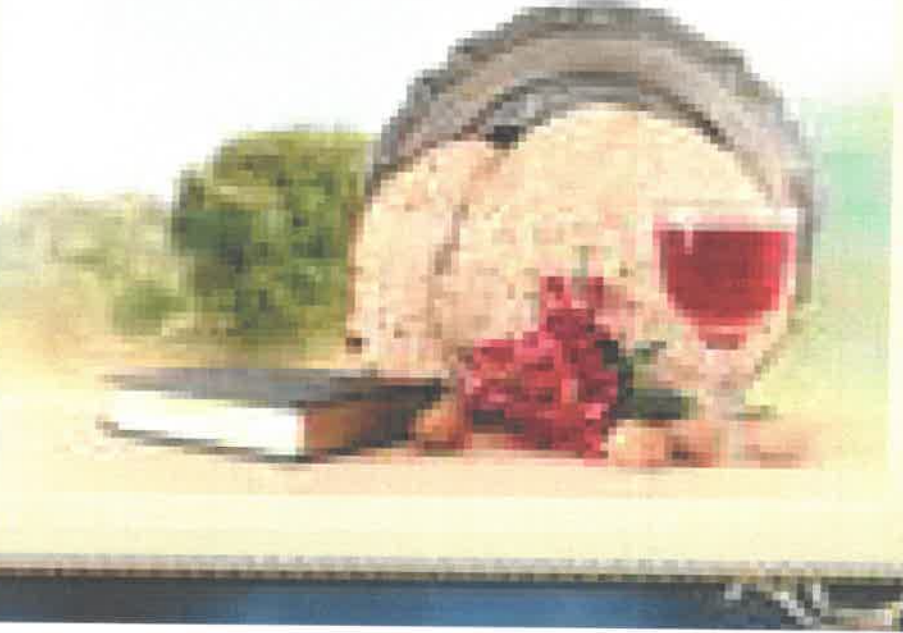
והנה ניתנה לנו כעת הזדמנות גדולה להתחיל לעבוד ברצינות, כמו שיבואר בהמשך, ומסיים המכתב מאלהיו דסלר את דבריו שם: "השי"ת יטייענו ויפתח את לבבנו לעבוד באמת".

ישב בדד וידום

והנה תפקידנו בשעה זו, שבתי המדרשות סגורים ואין אפשרות ללמוד בחבורה, על כרחינו עלינו לקיים מאמר שהקב"ה קובע לו שר, שנאמר "ישב בדד וידום כי נטל עליי". ומה נפלאים דברי המדרש שמואל שהביא התנ"י שם, לפרש: "כי נטל עליי... לשון 'סכך', תרגום 'וסכך' 'ותטל', כלומר שהשכינה מסוככת עליו להצילו מכל צרה וצוקה להיות על ראשו".

הלא זוהי תקוותנו להנצל מהצרה העולמית ההולכת ומתפשטת רח"ל, לזכות שהשכינה עצמה תסוכך עליו להצילו מכל צרה וצוקה, היא להיות "אחד שישב ועוסק בתורה".

ושמעתי רמז נפלא, שהגימטריה של "להנצל מהקורונה" עולה כחשבון הפסוק באיכה ה"ל בשלמותו - "ישב בדד וידום כי נטל עליי" (617), רמז שהצעה שה' יפרוס עליו סוכת שלומי, ויצילו מן הסכנה, הוא לישיב בדד ולידום, והיינו להמתין לישועת ה'. כמו שפירש"י שם באיכה, "ישב בדד - מי שאירע לו אבל וצרה ישב גלמוד ויצפה לטובה. וידום - לשון המתנה... כי נטל עליו - בעל הגזירות נשא עליו הגזירה זו". ובתרגום שם: "תייב בלחצהו וישתוק ויסבול יסורין דאתין עלוהי בגין יחודא דשטא דה' שמשתלחין לאתפרע מיניה על חובא קלילא דחב בעלמא הדין ענ כד יחוס עלוהי ויטולגון מניה ויקבל אפי שלית לעלמא דאתי".

[תרגום ללשה"ק: יישב לבדו וישתוק ויסבול יסורים הבאים עליו, בגלל יחוד שם ה' שמשתלה להפרע ממנו על חוב קל שהתחייב בעולם הזה, עד שיהוו עליו ויטלוהו ממנו, ויקבל פני ה' לעולם הבא".]

הנה לנו רמז נפלא לחובתינו בזאת השעה, לשבת ולעוסק בתורה עד שיחוס עלינו ה' ויקח מאתנו הצרה הזאת, כמו שפי' המדרש שמואל שהיושב בדד ומקבל עליו את הדין ומצפה לישועה "השכינה סוככת עליו להצילו מכל צרה וצוקה".

ולבאר ענין גדול השכר של הישיב בדד ועוסק בתורה, מצינו בבנין יהושע על אבות דר"ג (פ"ח מ"ו) שם נוסף משל לבאר מאמר חד"ל זה, ח"ל אדר"נ שם: "יחיד יושב ועוסק בתורה, שכרו מתקבל במרום, שנאמר 'ישב בדד וידום כי נטל עליי'. משלו משל למה הדבר דומה, לאחד שהיה לו בן קטן, הגיחו ויצא לשוק, עמד ונטל [התינוק] את המגילה והניחה בין ברכיו והיה יושב והוגה בה. כיון שבא אביו מן השוק, אמר, ראו בני קטן שהנחתי ויצאתי לשוק מה עשה, מעצמו למד ונטל את המגילה והניחה בין ברכיו והיה יושב ולומד בה. הא למדת שאף יחיד שישב ועוסק בתורה שכרו מתקבל במרום".

וכתב ע"ז הבנין יהושע: "בזה המשל מתורץ שאינו סותר מה שאמר כאן שיחיד שישב ועוסק בתורה שכרו וכו', הלא איתא בברכות דף ס"ג שאין התורה נקנית אלא בחבורה... הדתם מיירי שיש לו ללמוד עם חבירו, וכאן מיירי שאין מצוי בינו חבר, אפילו חכי, מרוב תשוקתו ותאוותו אינו מבטל רגע אחד ועוסק בתורה אפילו לבד, מחשבתו וניכרת מתוך מעשיו שלבו לשמים, אז הקב"ה קובע לו ג"כ שכר טוב. והוה המשל ג"כ, שאביו הלך מבנו אעפ"כ אינו פוסק ונטל המגילה והוגה בה ומדויק הכל".

מדברי האבות דר"ג משמע, שאמנם העדיפות היא כמוהן ללמוד בחבורה, אבל כאשר האדם מגיע למצב שאין ברירה, "אביו יצא לשוק והניחו" - נעזבנו מאת השי"ת מבלי יכולת לשבת בבתי המדרשות - בשעה זו נבחן האדם, האם כל לימודיו בשעה שהכל כתיקונו הוא בעצם לימוד מתוך "לבו לשמים", או שמא - כמו שכתב המכתב מאלהיו שהנהגותיו "נובעים מסיבה חיצונית - שנגרד אחר סביבתו, ואינם נובעים מפנים לבבו".

וכאשר האדם עומד במבחן זה בהצלחה, ועוסק בתורה גם בביתו לבדו, כשהקב"ה רואה כמה תביבה התורה אצל בניו, שגם בעת קשה הם לוקחים את הגמרא בידם ויושבים ועוסקים בה מחמת גדול השקם בתורה - "מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו שלבו לשמים" - או אז מוצא הוא חן וחסד בעיני הקב"ה - "כי נטל עליי", הקב"ה בעצמו מסוכך ומגן עליו מכל צרה וצוקה, וכבר אמרו חד"ל (תנוד"א פ"ח): "מאי שפכי כמים לכן נכח פני ה'" (איכה ג, ז), מכאן אמרו, כל תלמידי חכם שישב וקורא ושונה ועוסק בתורה, הקב"ה יושב כנגדו וקורא ושונה עמו, וכו' עכ"ל. וקודם שם כתב התנוד"א ללמוד מפסוק זה "ברוך המקום ברוך הוא, שרחמינו הם מרובין על ישראל לעולם, אעפ"י שסרחו במעשיהם לפני

הקב"ה והקב"ה כועס עליהם, אעפ"כ רחמים שלו עליהם בכל יום תמיד" וכו' יעו"ש, ועל זה אמר שיע"י שישב ועוסק בתורה מתוך המצוקה זוכה לכך שהקב"ה מתמלא רחמים על עמו ישראל.

ומה שנאמר "שפכי כמים לכן" לגבי לימוד התורה, ביאר אאמ"ר זצ"ל עפ"י דברי הנפש החיים (שער ד פרק ז): "ולואת, ראוי להאדם להכין עצמו בכל עת, קודם שיתחיל ללמוד, להתחשב מעט עם קונו ית"ש בטוהרת הלב ביראת ה', ולהטהר בעת עסקו בתורה הק', בדבורו ורצונו ית"ש" וכו', יעו"ש. ומובן מה שאה"כ שקודם שישב ועוסק בתורה יביא עצמו למצב של "שפכי כמים לכן", מכין עצמו להיות ראוי לנכח פני ה'.

ובמסכת תמיד (לב ע"ב) דרשו פסוק זה על העוסק בתורה בלילה, "נתא רבי חייא, כל העוסק בתורה בלילה שכינה כנגדו, שנאמר 'קומי רוני בלילה לראש אשמורת שפכי כמים לכן נכח פני ה'". ואפשר לפרש ע"ד דרש "בלילה" הכוונה כאשר אנו נמצאים במצב של לילה, של צרות וחושך (וכע"ז פי' החיד"א בספרו חומת אנוך, על פסוק זה). וראה בדברי הנצי"ב בהעמק דבר (דברים ד, ז) דברים נפלאים שיע"י לימוד התורה בלילה זוכה שתפילתו מתקבלת, עיי"ש.

וכאשר לעבודת השי"ת מתוך טרדות ומפריעים, כבר פירש הרבי מקוצק דברי המשנה (אבות פ"ב מ"ד) "אל תאמר לכשאפנה אשנה, שמא לא תפנה", ובלשונו באדישי: "אולי דורשים ממך משמים שתלמד מתוך אי-פניותו" - ובאדישי: "מתוך לא-תפנה דיגי" (שיח שרפי קורש, מהדו"ח עמ' קטז).

ולהמחיש אמרה זו, הובא ע"ז מעשה בשם הרב מברסק על הרבי מקוצק, שבכל מוצאי יום כיפור היה הרבי מקוצק מכריז, שהוא יודע מה ביקש כל אחד מהמתפללים בבית מדרשו, וגם כיצד נענו לבקשה. החסידים כמוהן לא העיזו לשאול, אך פעם אחת הזדמן לשם יהודי 'מתנגד', שניש אל הרבי ואמר לו שהוא רוצה לשמוע מהרבי מה הוא ביקש וכיצד נענה.

אמר לו הרבי: יש לך מכולת ואתה מתפרנס ממנה בכבוד, וביקשת מהקב"ה, אמנם יש לך פרנסה, אבל היא באה על חשבון הרוחניות שלי. כשאני נעמד להתפלל מנחה, בדיק באים קונים וטורדים אותי בתפילה, או כשאני מתיישב ללמוד גמרא, בדיק מגיע קונה ומפסיק אותי מלימודי. וביקשת מהקב"ה, שהנך מוכן להרוויח בכל חודש פחות, אבל ללא טרדות, שאוכל ללמוד ולהתפלל כראוי.

עמד האיש נדהם, מעינו הפקוחה של הרבי, ומיד שאל - ומה נענית? אמר לו הרבי מקוצק: הקב"ה אמר, תמשיך הלאה כפי שהיה עד כה, טוב כמו עכשיו, תמשיך כמו שהיה" (עובדות והנהגות לבית בריסק, ח"ב עמ' כו).

כאשר ניטל מאתנו יישוב הדעת, בתפילה ובלמוד התורה - זה מה שהקב"ה דורש מאיתנו עכשיו! בזה הוא הפך, ובזאת תבחנו

וכתב בספר מעלות התורה: "זה מרומז בפסוק 'חברת בם בשבתך בביתך, ובלכתך בדרך' (דברים ו, ז), דלכאורה נראה מיותר, שהיה לו לומר 'חברת בם בכל עת, אלא שקאי על פרטי המניעות שיש לאדם... ככולם יראה לעסוק בתורה בכל מה דאפשר'. ועוד כתב שם: "...זה שכתוב 'בשבתך בביתך, בשבתך' מורה על עסקי האדם... והכי פרושו בשבתך בביתך, אפלו כשאתה עוסק בפרנסה, ובכל עסקים שבביתך, אל תפרוק מעליך על תורה, הן בפה הן במחשבה".

למדנו שתפקידנו בשעה קשה זו, בנוסף לחינוך מדת הביטחון בהש"ת, לעסוק בתורה בכל כוחנו, עם הילדים או לבד, וזכות התורה תגן ותציל אותנו, ותתן לנו את הכח להמשיך לייחל לקנות עד בגוא"צ.

אני וביתי נעבוד את השם

לאחר שבררנו שצורת העבודה שלנו בעת הזו היא "ישב בדי וידום", עלולים להתעורר מחשבות - איך אפשר להתבודד בתוך בית שוקק חיים, עם ילדים וילדות קטנים וגדולים בצפיפות. האם זה התכוין הפסוק "ישב בדי וידום", הלא זה לגמרי בלתי אפשרי.

ראשית לכל יש להבהיר ולומר בבירור, כי אין כל ספק שתכלית בואנו לעולם הוא לגדל משפחה ולחנכה לאהבת השם ותורתו ואהבת הבריות, וזה מה שעומד בראש סדר העדיפויות. הדאגה לילדים ולבני הבית היא החובה הראשונה, ולשם כך צריך להשרות אורה נעימה ונינוחה ללא כעס וביקורת כלל. וראה מה שכתב השבט מוסר (פרק יז אות ה, בשם ספר אורך ימים) בהנהגת האדם עם בני ביתו, ובפרט בימי מגיפה: "אמרו רבותינו ד"ל (גיטין ו ע"ב) 'אל יטיל אדם אימה יתירה על בני ביתו'. דע, שכל מקום שאתה מוצא כעס ורוגז, שם המזיקים מוכנים להזיק, השי"ת יצילנו, ובפרט בזמן המגיפה, שאז מצוין הרבה מזיקים, והמכה הבאה בכלעט, מכת המגיפה מתדבקת עם המכה ההיא - ועיני ראו ולא זר! ולכן יהיה כל אדם מושל ברוחו, ויהיה נזהר מאוד מן הכעס" וכו'.

סיפר לי הרב שלמה הופמן ז"ל, ששמע מפי הרה"ח הישיב ר' ישראל ארטין זצ"ל (התגורר בבית וגן אצל בנו הרה"ח ר' אברהם ארטיץ זצ"ל), שעוד שימש בקודש אצל מרן השפת אמת מגור זיע"א. וסיפר, שפעם אחת קרא לו ה השפת אמת ואמר לו שהוא שומע מאחד החדרים בבית קול בכי של תינוק, וביקשו שילך לראות מי בוכה. הלך ר' ישראל ומצא שמרן האמרי אמת זיע"א בהיותו אז אברך צעיר, עומד ומתפלל שמונה עשרה, כשאחד מילדיו שוכב בעגלה לידו ובוכה.

לאחר שסיים את תפילתו, פנה אליו אביו בטענה, האם לא שמעת שהילד בכה? הצטדק האמרי אמת ואמר "הייתי שקוע בתפילתי, ולא שמעתי כלום". נזף בו אביו ואמר לו: "וכי זו תפילה?!" - ילד יהודי בוכה ולא שומעים את בכיו, זה

נקרא להתפלל?

הדברים מבהילים כל רעיון. בהסתכלות שלנו, יש רק לקנא בדרגה כזו של ריכח בחפילה, בהתפשטות הגשמיות ולהתייחד עם הבורא, ולא לשמוע כלל אפילו תינוק שבוכה לידו. ואילו השפת אמת ראה בכך חסרון גדול וסתירה לכל ענין התפילה - אנהנו עומדים לפני בורא כל העולמים ומבקשים ממנו שיקשיב וישמע את כאבנו, ואיך יתכן שאנחנו לא נקשיב לקול בכיו של הילד, זו סתירה מיניה וביה. אנהנו צריכים לעשות את העבודה המוטלת עלינו, ועם כל זאת להטות את האוזן והעין לנעשה עם בני הבית. להתייחס אליהם, לספק את צרכיהם החומריים והנפשיים, לעודד ולרומם.

ורמזו לכן מצינו בדברי הנביא (ישעיה ח, ז-יח): תחזיתי לה' הפקתי פניו מפני עֲקֹב וְקִינִיתִי לוֹ. הִנֵּה אֲנִי נִהְיָאֲרִים אֲשֶׁר נָתַן לִי ה' לְאֹתוֹת וּלְמוֹפְתִים בְּיִשְׂרָאֵל מִעַם ה' צָבָא-וְחַת הַשָּׁמַיִם בְּיַד צִיּוֹן

וכתב שם רש"י: "אין לך נבואה קשה כאותה שעה שאמר משה 'ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא', ואף בו ביום הבטיחם 'וענתה השירה הזאת לפניך כי לא תשכח מפי זרעו'. הנה אנכי והילדים וגו' - הם תלמידים שחביבין עלי כבנים יהיו לאותות ולמופתים שתתקיים תורה בישראל על ידם".

הרי שהתקוה שלנו לצאת מהמצב הקשה בו אנו נתונים, היא הילדים החביבים, והם הערובה "תתקיים תורה בישראל", ואם כן זו השעה שאנו חייבים להתאמץ ולהתגבר על המעכבים, ולתת את כל הזמן והסבלנות עבורם וללמוד אתם בשמחה ובמצב רוח נעים.

והיה במחשך מעשיהם

רש"י בפ' האזינו מפרש את הפסוק "ומחודרים אימה", דו"ל: "על מה שעשו בחודרי חודרים, שנאמר 'אשר זקני ישראל עושים במחשך איש בחודרי משכיתו'".

מבואר ברש"י שהמצב של "מחודרים אימה", הוא עונש על אותם מעשים שעושים במחשך.

וכבר עוררו ברבים על הסכנה כיום, שנגזר עלינו בידוד, ואנשים שמנסים להפיג את השעמום ולהעסיק את בני המשפחה עלולים ליפול לרדת שחת בשימוש בכלים מכלים שונים העלולים לגרום לאסון. ובעת הזאת שכל יחיד יחיד צריך לכל כך הרבה רחמי שמים, והקב"ה בא ליידא אותנו שנתקרב אליו, חלילה שמצב זה יגרום להיפך הגמור. ואינו לו למי שבזמן כזה יכניס את עצמו לסכנה הי"י.

ועל כולנו להתכונן לכך שזוכה בקרוב ל"כי עין בעין יראו בשוב ה' ציון", וח"ו לסמא את העיניים במראות אסורות ולאבד בכך את הזכות להגאל ח"ו.

ונקווה ונייחל ל"יראו עינינו וישמח לבנו ותגל נפשנו בישועתך באמת, באמור לציון מלך אלוקיך", בקרוב בב"א.

דרשת שבת הגדול

הגאון רבי ישראל שמעון זיכרמן שליט"א רב אחוזת ברכפלד

ההכנה למצוות

ההכנה למצוות

כל מעמד רוחני טעון הכנה גדולה לפניו, לפני שבת קודש - "הכינו את אשר יביא", לפני מעמד הר סיני - מ"ט ימי ספירת העומר; לפני יום הכפורים ההכנות דאלול ועשרת ימי תשובה. ועל כולנה, ההכנה דפסח המבוארת בגמ' (פסחים ו ע"א) "שואלים ודורשים לפני הפסח ל' יום". וביאור הב"י (א"ח סי תכט) דחייב זה הוא בפסח דווקא, משום דיש בהם הלכות רבות, כגון טחינת חיטים, אפיית מצות, הגעלת כלים ועוד.

ההכנה למצוות היא עצמה מצוה רבה, ומובא בספרים הק' בשם האר"י ד"ל שיש וההכנה למצוה גדולה אף יותר מהמצוה עצמה ורמזו לזה מגמ' שבת (ק"ח ע"ב): "אמר ר' יוסי יהא חלקי ממתים בדרך מצוה" - לא מתוך מצוה. ביקש ר' יוסי להפריד מעולם המעשה 'בדרך מצוה', היינו מתוך הכנה למצוה (עי בפ' המהר"ל בח"א שם). וכן מצינו שהכשר מצוה חשוב מהמצוה עצמה, שהדלקת הנרות כשרה בזר, אבל הטבת הנרות דיש אומרים שהיא הכשר מצות הדלקה, פטולה בזר (כמבואר ביומא כד ע"ב וברמב"ם פ"ט מביאת מקדש ה"ה-ז).

במתניתין שלהי מס' חולין מבואר במצות שילוח הקן שהיא "מצוה קלה", ופירש שם רש"י דנקראת מצוה קלה לפי שאין בה חסרון כ"ס. והקשה האדמו"ר בעל אמרי אמת מגור דזוק"ל הרי כמה מצוות מצינו שאין בהן חסרון כ"ס ולא נקראו מצוות קלות? וביאור, ששילוח הקן, מלבד שאין בה חסרון כ"ס - גם אינה צריכה הכנה, וכדרכת חז"ל "כי יקרא" - פרט למזומן, ולכן היא נחשבת כמצוה קלה. ואמנם ההכנה רבה לקראת הפסח וליל הסדר מחשיבות את מצוות היום למצוות חמורות.

ליל הסדר משופע במצוות, בקדושה ובטהרה, וככל שההכנה תהיה ראויה ומושלמת, ישג יתדר השגות רוחניות לכל השנה כולה, שהרי פסח נקרא ראש השנה לרגלים, וכל הרגלים יונקים קדושתם מחג הפסח.

וכתב בספר חיי אדם (ח"א כלל סח סי' כה): "שומר מצוה לא ירע דבר רע, ר"ל שמחויב לשירצה לעשות איו מצוה שלא יעשה אותה בחפזון ובפתאום, רק שישמור וימתין (כמו ואביו שמר את הדבר) ויתיישב בדבר היטב איך יעשה... ונראה לי שזהו ג"כ מש"כ 'ושמרתם את המצוות... חזו' הכון לקראת אלקיך ישראל', ר"ל שתכין עצמך מקודם ולא בפתע פתאום. וכבר בחזוני בנסיין שכאשר עשיתי מצוה בפתאום לא קיימתיה כראוי, לכן צריך ליהזר בזה".

ערב פסח - שחרית

א. משכימים לתפילת שחרית בערב פסח, כדי שיגמרו סעודתו קודם ד' שעות'.

ב. בתפילת שחרית אין אומרים 'מזמור לתודה', ולא תחנון, ולא 'א-ל ארץ אפיס' (בהוצאת ס"ת - כשחל ער"פ ביום שני), ולא 'למנצח'.

תענית בכורות

ג. הבכורים וכן מי שבנו הקטן בכור, מתענים בערב פסח' ותענית זו שאינה אלא ממנהגא", נהגו הבכורים להקל ולאכול בסעודת מצוה או בסעודת סיום מסכת, ואף אם הם עצמם לא סיימו את המסכת, מצטרפים למסיים ואח"כ עושים סעודה'.

ובשעת הסכנה שאין יוצאים מהבית לבית הכנסת (כהשתא שנת תש"פ, עקב מגיפת הקורונה ה"י), ואין יכול לשמוע סיום, כבר חזו הגדולים שליט"א שאין חייבים לצום כלל (ועי' מג"א סי תקעו ט"ק ב).

1 מהר"ל, הרי משגיב"ל סי' תכט ט"ק י.
2 חז"א סי' תכט סעי' ב. והטעם שאין אומרים סוסו' לזנות, כולו המשגיב"ל סי' יב. "שלחמי תהיה היו חסין, ואפי' בשרפ' אסור להקריבו, שיבא ליד נות".
3 שרע"ט תע סעי' א. וכתב הסוה, וה"ר במשגיב"ל סי' ק, א שתוא וזכר לטע' שניצל מסבת בכורות.
4 משגיב"ל שם ט"ק י.
5 משגיב"ל שם ט"ק י. וכשאין מוצמן לו סיום מסכת או סעודת מצוות הישעית קשה לו פחזות שחוש בראשו או בעיניו, או שמחמת התכבית לא יוכל לקיים מצוות חלילה: אכילת פסח, סעודת ה' כנסת כניקיון, טעם שלא יזנבנו ואיבול מיני תרומה - סעי' ב ט"ק ב. בטע' מרע"י שישלם הכ"ס בשם מרן הרע"ז אישדבאך שבשעת הודוק אפשר לטמון על שמיסת היסוד דרך המלמן.

כב. מלאכה לאחר חצות היום: אסור לעשות מלאכה גמורה מחצות היום ואילך, שהוא זמן הקרבת קרבן פסח. והעושה מלאכה משמתיים אותו ואינו רואה סימן ברכה מאתה מלאכה.⁴³

גכ. תיקון בגדים: כל המלאכות המתורות בחול המועד, מותרות אף בערב פסח;⁴⁴ לפיכך כל שאינו מלאכה גמורה, כגון תיקון בגדים ישנים שנקרעו וכן השלמת כפתורים ולולאות אומן.⁴⁵ אך מלאכה גמורה, כתפירת בגדים חדשים, אסור בין לצורך עצמו ובין לצורך אחרים אפילו בחינם, ואף שהוא לצורך יוטי.⁴⁶

כד. ע"י נכרי: המונה להקל בעשיית מלאכה ע"י נכרי בערב פסח אפילו בביתו של ישראל.⁴⁷

כה. כיבוד ומחיצה: אין לכבס בגדיו אחר חצות.⁴⁸ ומותר להקל בגדי חגג, וכן מותר לצחצח נעליים,⁴⁹ ו"א שראוי שלא לצחצח נעלים אחר חצות.⁵⁰

כו. תספורת: לא יסתפר אחר חצות היום.⁵¹ ובדיעבד

כז. ע"י נכרי: המונה להקל בעשיית מלאכה ע"י נכרי בערב פסח אפילו בביתו של ישראל.⁵²

כח. להקיד דם: אסור להקיד דם בערב פסח.⁵³ לפיכך אין לקבוע ניתוח מתוכנן ליום זה, וכן ראוי להמנע מתרומת התינוקות ערים.⁵⁴ ויתפלל מעריב תיכף בזמן וימחר לילך לביתו.⁵⁵

כט. הכנה מבעוד יום: מצוה להכין כל צרכי הסדר מבעוד יום, כדי שיוכל לערוך את הסדר מיד בבואו מבית הכנסת בעוד התינוקות ערים.⁵⁶ ויתפלל מעריב תיכף בזמן וימחר לילך לביתו.⁵⁷

ל. עריכת השולחן: יש לערוך את השולחן בצורה נאה ולהרבות בכלים נאים כפי יכולתו.⁵⁸

לא. הכנת צרכי הקערה: יכין את קערת ליל הסדר מבעוד יום,⁵⁹ הקערה כוללת ג' מצוות, מרור, חרוסת, כרפס, מי מלה, זרוע, ביצה, ואין צריך להכין קערה לכל אחד מהמסובים, אפילו אם הם אכילים על שולחנות נפרדים, אלא רק לפני בעל-

כול להתספר ע"י נכרי אבל לא ע"י ישראל אפילו בחינם.⁶⁰ לכתחילה יגזוז צפרניו לפני חצות היום, ואם שכח מותר לגזוז אף אחר חצות.⁶¹

כב. מתיבה: מותר לכתוב ספרים או חידו"ת לעצמו, אבל לאחרים אסור אפילו בחינם.⁶²

כג. להקיד דם: אסור להקיד דם בערב פסח.⁶³ לפיכך אין לקבוע ניתוח מתוכנן ליום זה, וכן ראוי להמנע מתרומת התינוקות דם ביום זה במקום שאין צורך כל כך.⁶⁴

הכנת צרכי הסדר

כט. הכנה מבעוד יום: מצוה להכין כל צרכי הסדר מבעוד יום, כדי שיוכל לערוך את הסדר מיד בבואו מבית הכנסת בעוד התינוקות ערים.⁶⁵ ויתפלל מעריב תיכף בזמן וימחר לילך לביתו.⁶⁶

ל. עריכת השולחן: יש לערוך את השולחן בצורה נאה ולהרבות בכלים נאים כפי יכולתו.⁶⁷

לא. הכנת צרכי הקערה: יכין את קערת ליל הסדר מבעוד יום,⁶⁸ הקערה כוללת ג' מצוות, מרור, חרוסת, כרפס, מי מלה, זרוע, ביצה, ואין צריך להכין קערה לכל אחד מהמסובים, אפילו אם הם אכילים על שולחנות נפרדים, אלא רק לפני בעל-

הבית, ושאר המסובים יטלו ממנו.⁶⁹

לב. יכין חרוסת מבעוד יום, ואם לא הכין חרוסת מבעוד יום, עיין במקורות והערות.⁷⁰

לג. לכתחילה יש להכין מי מלה מבעוד יום, ואם לא הכין מבעוד יום יכין בלילה, ועיין במקורות והערות.⁷¹

לד. זרוע וביצה שנהגו להניח בקערה צולים מבעוד יום,⁷² וכן הלוקחים ירק מבושל לכרפס, יבשולם מבעוד יום.⁷³

לה. בדיקת חסה: הלוקח למרור חסה, יברוק העלים מתולעים מבעוד יום.⁷⁴ ואם לא בדיק מבעוד יום עיין במקורות והערות.⁷⁵ הלוקח תמכא - 'חריין' למרור, יפורנו מבעוד יום.⁷⁶

לו. בדיקת חסה: הלוקח למרור חסה, יברוק העלים מתולעים מבעוד יום.⁷⁷ ואם לא בדיק מבעוד יום עיין במקורות והערות.⁷⁸ הלוקח תמכא - 'חריין' למרור, יפורנו מבעוד יום.⁷⁹

59 ש"ע תנ"ג פ"ג ד' ומש"ב שם ט"ק ה'. יש המעמידים בקיבוץ גם חומץ ומי מלה, כמבואר ברמ"א שם המנהג המעלה ליערות מחוץ לקטפת - ה"ר"ח ט"ז תנ"ג ט"ק ח'.
60 מותר לתוך חצות ביום אפי' רק וכן נבלה ששים, והמנהג שצריך לטווח היום - מש"ב ט"ז תקד ט"ק י"ג. חום צריך לרוץ את הגבוליעם, יעשה בשישי מטעם מש"ב ט"ז ט"ק י"א, וכמה שמעמי' הרוסת נחמה ורק משרים את עיסת החרוסת בין, ע"י לנשדורה ביום בין והמלאכה לישנה מהרה ב"ט. כמבואר בה"ל י"ט' ל' לנשדורה ביום בין, וכן יתקן פ"ג.
61 יש שכתבו דרשין ששים דרשין קודם שישלחו את ה"א יתקן פ"ג.
62 יש מי ש"ט ט"ק א', קודם ש"ע ט"ז יתקן פ"ג, ובמבטרת השולחן על קצה ש"ע שם העיר שממיה מחוץ ב"ט לעשות ב"י שיהי'.

63 יש מי ש"ט ט"ק א', קודם ש"ע ט"ז יתקן פ"ג, ובמבטרת השולחן על קצה ש"ע שם העיר שממיה מחוץ ב"ט לעשות ב"י שיהי'.

64 יש מי ש"ט ט"ק א', קודם ש"ע ט"ז יתקן פ"ג, ובמבטרת השולחן על קצה ש"ע שם העיר שממיה מחוץ ב"ט לעשות ב"י שיהי'.

65 יש מי ש"ט ט"ק א', קודם ש"ע ט"ז יתקן פ"ג, ובמבטרת השולחן על קצה ש"ע שם העיר שממיה מחוץ ב"ט לעשות ב"י שיהי'.

66 יש מי ש"ט ט"ק א', קודם ש"ע ט"ז יתקן פ"ג, ובמבטרת השולחן על קצה ש"ע שם העיר שממיה מחוץ ב"ט לעשות ב"י שיהי'.

67 יש מי ש"ט ט"ק א', קודם ש"ע ט"ז יתקן פ"ג, ובמבטרת השולחן על קצה ש"ע שם העיר שממיה מחוץ ב"ט לעשות ב"י שיהי'.

68 יש מי ש"ט ט"ק א', קודם ש"ע ט"ז יתקן פ"ג, ובמבטרת השולחן על קצה ש"ע שם העיר שממיה מחוץ ב"ט לעשות ב"י שיהי'.

69 יש מי ש"ט ט"ק א', קודם ש"ע ט"ז יתקן פ"ג, ובמבטרת השולחן על קצה ש"ע שם העיר שממיה מחוץ ב"ט לעשות ב"י שיהי'.

70 יש מי ש"ט ט"ק א', קודם ש"ע ט"ז יתקן פ"ג, ובמבטרת השולחן על קצה ש"ע שם העיר שממיה מחוץ ב"ט לעשות ב"י שיהי'.

71 יש מי ש"ט ט"ק א', קודם ש"ע ט"ז יתקן פ"ג, ובמבטרת השולחן על קצה ש"ע שם העיר שממיה מחוץ ב"ט לעשות ב"י שיהי'.

הגאון רבי יהודה קנר שליט"א רב הגבעה הדרומית

להפוך את הבית למקדש מעט

הרופאים מעיזים שיש בהם סכנת נפשות, ולצערנו אנו שומעים בכל יום על עוד ועוד שנפגעו מאותם ווירוסים ועל כאלו שנספו ה' ישמרנו ויצילנו, וכל גדולי ישראל ומורי ההלכה פוסקים ואומרים שבמימים אלו אסור לצאת ולהסתכן - זו דרישת ומצוות התורה - וצורת קיום חובת התפילה בימים אלו היא להתפלל בבית.

ומתוך כך אולי נגיע להכרה ולמבט שכל אותם הימים עד היום שהתאפשר לנו להגיע לבתי הכנסת ובתי המדרשות, ובמימים הבאים כאשר בעזרת ה' נוכל לשוב אליהם, נכחי ונבין שכל זה אינו מובן מאלינו, אלא הכל אך חסד גדול של הקב"ה אתנו, שנתן לנו את האפשרות לבוא אל ביתו.

ככל שנרגיש בימים אלו את הקושי הגדול מהגיתוק מ"בית ה'", את הקושי שאנחנו לא יכולים לבוא אל היכל ה' - כך נוהש בחסד ה' כאשר תהיה לנו בקרוב בעזרה"ש את האפשרות להגיע לבית ה'.

ככל שיתרבו בקרבנו הגעגועים אל "ה' האבתי מעון ביתך ומקום משכן כבודך", כך נוכה להכרה ולקרבת השי"ת - כבר בימים אלו. וכפי שנאמר בתהלים "ואני תפילתי עת רצון" - מהו "עת רצון"? - אמר מרן הגר"מ שך זצ"ל (מחזשבת מוסר ח"א עמ' רלו) "עת רצון הוא התגלות ה' אליי". הקב"ה ממציא את עצמו לאדם, בזמן שהקב"ה ממציא את עצמו לאדם יש התגלות של הקב"ה, הוא מתגלה אלינו בעת רצון.

מיים אלו הם זמן שהקב"ה ממציא את עצמו אלינו, הוא מתגלה אלינו. אנו רואים בחוש את ה' - כשכל הכמי המודע עומדים ומשתאים ומודים בפה מלא "אצבע אלוקים היא" וכשהקב"ה מתגלה לעינינו זה "עת רצון"!

דה הזמן להתפלל - "ואני תפילתי לך ה'" - מתי? - עת רצון!

בעת רצון זו, עלינו להתחזק בתפילה לפי הנתונים שיש לנו. אם אי אפשר להתפלל במנין ברוב עם, אזי לפחות להתחזק בנקודות האחרות בתפילה, ולמשל, להתפלל

את תפילת שחרית אנו פותחים בכל יום בפסוק "ואני ברוב חסדך אבוא ביתך" וגו'. בימים אלו, נאמר פסוק זה מתוך הרגשה קשה - הנה, לא זכינו לרוב חסדו של הקב"ה, לבוא אל היכלו ולהשמיע את קולנו שם. במקום לעמוד ולהתפלל בציבור, בבית הכנסת, אנו נאלצים להתפלל ביחידות בבית, ללא אפשרות לענות 'ברכי', 'אמן יהא שמייה רבה', 'קדושה' וכו'.

ההרגשה היא קשה, אך בראש ובראשונה חשוב לדעת ולזכור שכעת זו צורת התפילה הנדרשת מאיתנו. וכפי ששמעתי מעד נאמן, שנכנס פעם אל מרן החזון איש זצוק"ל, ואמר לו החזון"א: "תדע לך, היום לא הנחתי תפילין" - החזון"א סבל מחולי מעיים שהצדיקים סובלים ממנו (שבת קיח ע"ב), ובאותו יום לא התאפשר לו להניח תפילין - "אמרתי, רבונו של עולם, אתמול אברחם שעיה עבד אותך במצוות הנחת תפילין, היום, אני אברחם שעיה עובד אותך באי הנחת תפילין!"

אם עד לפני שבוע ויותר, זכינו לחסד יומימי מהקב"ה, ויכולנו להתפלל בבית הכנסת ברוב עם בציבור, היום אנחנו עוברים את הקב"ה ומתפללים אליו בדיק בדרך שהוא דורש מאתנו כעת, מכוח הציזיו של "וחי בהם"!

כיום המצוה הראשונה העומדת לפנינו לפני הכל היא - "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם" - וכדרשת חז"ל (יומא פה ע"ב) "וחי בהם - ולא שימות בהם". ופירש רש"י שם: "אשר יעשה האדם המצוות שיהיה בהם דאי, ולא שיבא בעשייתו ליי' ספק מיתתו. אלמא, מהללין על הספק". היינו, שגם על ספק מיתתו מותר להלל את השבת, וכל שכן כאשר ב"ה לא נדרש מאיתנו לרחות שום מצוה ממצוות התורה, לא מצוות עשה ולא מצוות לא תעשה, אלא רק שלא להתפלל במנין. אף שזוהי מעלה חשובה מאוד, אלא שכעת זה הנדרש מאיתנו - זה ה' אלוקינו דורש מעמנו.

התורה "דריכה דרכי נועם", וכאשר בחוץ יש חצי מוות ברמות של ווירוסים וחיידקים, אף שאינם נראים, אבל

יכול, וכפרת השוא, שנת הש"פ שבגלל מגיפת הקורונה ה"י סכנתא חמירא לטבול במקוה, יטהר עצמו בשפיכת ט' קבין (שהם לדעת מרן החזון"א 222 ל"ט).

מא. ראוי ללבש בגדי יו"ט בערב פסח מחצות היום, שהוא זמן הקרבת הפסח ונחשב כיו"ט²⁶, בגדי יו"ט יהיו נאים וחשובים משל שבת²⁷. ראוי להתפלל מנחה גדולה שהרי תמיד דבין הערביים קודם להקרבת הפסח.

מב. נהגו לומר בערב פסח לאחר מנחה 'סדר הקרבת קרבן פסח'²⁸.

מג. ראוי לעיין בערב פסח בהגדה של פסח ובמפרשים²⁹.

מד. הגדות ומחזורים חדשים יש לבדוק קודם החג שלא יהיו הדפים דבוקים, ואם היו הדפים נפרדים ונדבוק אח"כ בעת הכריכה מותר להפרידם ביו"ט, אך יש להזהר משום מחיקת אותיות³⁰.

מה. בערב יו"ט קודם לסדר, יפשפש במעשיו ויהרהר בתשובה על מעשיו אשר לא טובים, ויקבל על עצמו שמהיום והלאה לא ישוב עוד אליהם³¹.

לו. הפרשת חלה: יש להפריש חלה מן המצות מבע"י, לפי שאסור להפריש חלה ביו"ט³². שחך להפריש חלה מבע"י ואין לו מצוה אחרת, יכול להפריש בבית"ש קודם צאה"כ³³. ואשה שקבלה שבת ויו"ט בהדלקת נרות ושכחה ליטול חלה, מותרת להפריש חלה קודם צאה"כ³⁴. וכן זכור להפריש תר"מ מכל הפירות והירקות ושאר המצרכים הטעונים הפרשה. יזהר להטביל כלים חדשים הטעונים טבילה מבע"י³⁵.

לז. נרות: יש להכין נרות גדולים להדלקת נרות שידלקו עד לאחור הסעודה³⁶, וידיק הנרות לפמוטות מבע"י³⁷. והנהוגים להדליק בפתיל צף - לכתחילה יכין הפתילה מבע"י³⁸.

לח. פתיחת אריזות: יפתח את חבילות המצות ופקקי הברגה של הבקבוקים וכן שאר האריזות החתומות וסגורות מבעוד יום, כדי שלא יצטרך לפותחן ביו"ט³⁹.

לט. בדיקת כפולות ונפוחות: יש לבדוק את המצות מבע"י אם אין בהם כפולות ונפוחות⁴⁰.

הכנה לליל הסדר

מ. ראוי לטבול בערב יו"ט כדי לטהר עצמו ברגל, ומצוה לרחוץ את גופו ולחוקי ראשו במים חמים אחר הצות, וכן לגלח שערותיו וליטול צפרניו (וראה לעיל סעי' כו)⁴¹. ומי שאינו

66 ומצב הש"ע בס"י רט ט"ו ב' בדערש סמוך להשיח ישאל לרוב משריחם הפרשתם חלה וכו', ובמש"ב שם ס"ק י"ג ס"ב וכתב אין מזהים לטבול ביו"ט על חלה, אך בג"ע בראי פירי לטבול, ועיין שרי"ע סי' תוקן סעי' ג' ו' ובמש"ב שם. במצות אפיית יד נתונים לעשות שישות קטנות מרות משישם חלה ומשם הימין כמבואר היטב בשר"ע סי' תנא ס"ה א' ובמש"ב שם, ואחר והאופי צריך לראשם כדי לחיכם בחלה, ובד"ע פירוש סל ע"ש בשר"ע נ"ר.

67 ולא גזרו שבת במקום מצות, מש"ב סי' רטא ס"ק ז'. ובהלכות ח"ל אסור, ויטול לאכול בלא השריטה חלה ולשייך משה עזי אורי שבת ולהפריש מן המשיחה. ועיין פ"ק א"ר סי' תקו א' א"ר ס"ק ה', ושו"ת לראשון אפי' בכתבה או ביו"ט שסאין לו מצוה אחרת, כדי שלא יוכל מצות החלה הנחת בשר"ע, ופי' המש"ב פ"א וכל ע"ז.

68 כ"ב בנ"ב שאלת שאול משיח (ח"א ח"ב סי' כו) דמותה להפריש חלה, ודקלת שבת וירט שקבלת חלה בטעות, שאם זוהי חזרת ששה לא הופרישה חלה, לא חזרת מקבלת שבת וירט עלית, ובשר"ע בס"י סי' ת"ו ס"ק ב'.

69 כ"ב בנ"ב מודים מודים ועי' המש"ב סי' רע"ט ס"ק ג'. רעיקו חובת החלוקה הוא במקום ששטנלם, ויסור לכוון את השמן שבת שהאמר יבנה מאוחר יותר בליל הסדר. ופי' שרית מה"י אסאור יר"י סי' ק"ג.

70 משר"ב סי' תפ"ד סי' ק"ג ע"י מ"א שם ס"ק ג'.
71 משר"ב סי' ת"א פתח ושמעיה ברין פקק שעם המשיח לך. וכתב בקצת מביני ל"י ו"ב ע"ב אי דרשת הר"ש ואמר דמשקף חזי מיהו להכניס ביו"ט, ודעית הפתילה לתוך הפתיל איש להשלים צורת חלה, אלא המשקף הוא בית קיבול המזון ואת הפתילה המשיחה לחלוקה לביתו. ולא דמי להנחתה וטבולת בממסיים ולא להנחתה רצונה במשקל ע"י שרי"ע סי' ש"ד. והשר"י אורח"בין חזרי, עיין הוספתו לט"ו שרי"ב פ"ג ח"ב פ"ג. ופי' לכוונתו וא"ל להכניס מיהו ר"י סי' כ' לפעמים צריך לקרעו ולעקבו, ופי' בזה חשיבותו לפשיטת כלי מתוקן. ובספר הלכות המעשים סי' ה', כתב שחשיבותו בזה לתיקון סאת, ופי' בזה שר"ת מנ"י ור"י סי' ט"ש את"ב. והנהיגם להכין פתילות מצמר גפן וכו', ראוי לכתחילה להכין בער"מ הפתילות גם לשבת ותירט ולשביעי של פסח, והפי' שח"ס"א בס"י וקטא טע"י א' ותירי לכוונתו לתקן פתילות ביו"ט, מ"ש המש"ב שם ס"ק ג' וכתב מפי אורח מנהג שכתב וכתב משר"ב י"ט. והבייבא פת"י.

72 ודחיישק בכל זה משום תיקון סאת וקטנתו וכן להכניס משר"ב י"ט. והבייבא פת"י. לפתוח הפתילות מבע"י יתרום באופן שלא חזי חשיבות אחרת לשמיעה, כהדחת שאל יקרה והתחתית או האירועים שיע"ה האריזות - חז"א א"ר סי' טא ס"ק ג' ושר"ת א"ר א"ר ח"א סי' ק"ב. והם שחם לפתוח המקטנים בע"י, יש המקטנים לקבץ חזר רוב במקום במקום שאין סאת, האר"כ לפתוחם, ובמקומם של פלטיקין אף שרואה אף בזה חשש משום עושה כלי שבכ"ז צורת פקק עליה, פי' תיקונו לע"כ ע"כ פי' ה"י, פי' יש מפורייהם משום חשש מותר בפרשת סבתה המקטן שמונע מן השר"י אל"שי"ב.

73 ובמ"י י"ד כנחלה ומתחת פיו שרי"ע מש"ב סי' תנא ס"ה. וכתב בשר"ע וז"ב טע"י סי' כ"א. "במש"ב מקום חסל ע"ז מקום משה מצוה נפתח הן הפסח או בשר"ע משש שעת ולמטה, טוב להזכיר ולשמעם אם אפשר לו, אע"פ שאינו חזק בר"ד אלא חשש בקמל"ה, ור"ח בביאור הלכה סי' תנא טע"י ת"ר אין לאסור.
כתב הר"ח מלאכי בספרו מופ"ק לכל י"ד. "צונו פת"י חז"ל משה נצטו שיקרא לברא שיבאר על המצות כטבול כפולות ונפוחות, וז"ל לו משר"י דמ"ל הכל שאלים, אך בענין מצוה כפולות ונפוחות אין דורש חז"ל מפקד למשל, ואין יתכן שיע"ה יחזק להכתין ולקבץ בין טוב לרע איזה יכשר, ואי אפשר וילי יהיו מתקן ולא יוכל איש ליקח המצות עד שיקרא חלה וברקסם היטב".

74 וחי אר"ה כלל ע"י א' וס"ח תנא ס"ק ק"א. ובמש"ב סי' ר"ט ס"ק ה', שרי"ע ט"ו ס"ק כ"ב ע"ב שבת וכו' ובשר"ב סי' תנא ס"ק כ"ב.

מקלם, המשגיח האור יחזקאל והרב מפוניבז'), או מתוך הספר הנפלא 'פלא יועץ' - כל מימרה ופסקה, מעוררת ומרגשת ונוסכת כוחות.

כשיעשו כך בכל יום בקביעות, כאשר יסיימו את היום, אחרי יום ארוך של התמודדיות וקשיים, מתוך לימוד משותף, כאשר הילדים כבר ישנים, מתוך רגיעה ושלווה, לשבת ולהודות לקב"ה על היום הנפלא שעבר, ה"בידך אפקיד רוחי" יהיה אחרת לגמרי, וינסך כוחות גוף ונפש ליום הבא.

וגם, פחות להתעניין בחדשות ובנעשה בעולם, התענינות מוגזמת מביאה גם כן למתחים.

עצם הלימוד המשותף מחזק את הבית מחזק את השראת השכינה בבית, את ה"זכו שכינה ביניהם", והבית כולו נעשה "מקדש מעט", עד שנוכל לומר "ואני ברוב הסדך אבוא ביתך".

הכל מתוך חסדי השי"ת.

לצד זה, ההתנהגות עם הילדים צריכה להעשות עם מקסימום הסבלנות. אכן יש מתח בחוץ המשפיע על הבית, ובפרט כשהילדים נמצאים כל היום בבית, אבל זה הנסיון והתפקיד שלנו עכשיו, לקחת את כל המאגר הסבלנות שיש, לצד השמירה על הכללים בבית, להבין לרוח הילדים שנמנע מהם השחרור, החוויות במוסדות הלימוד והחוויות עם החברים. במיוחד שהם נמצאים כל היום בבית הצפוף, עם כל הנפשות - להשתדל לא להרים קול, להשרות רוגע, ללמוד עם הילדים, ללמוד ולראות איך להעסיק אותם, לעזור ולשאת בעול הבית לקראת חג הפסח, להתנהג בסבלנות.

ובמיוחד להשמר שלא להכותם, כמו שכתב השר"ע (סי' תקנ"ט סעי' יח) שבימי בין המצרים "לא יכו התלמידים בימים ההם", וזה "משום שבהם קטב מורידי שולט", ובקיצור שר"ע (סי' קכ"ב סעי' ב) כתב שהבנים גם בכלל זה. גם אנהנו נמצאים כיום בימים שהדיינים שולטים בעולם, ויש להזהר בזהירות יתירה שלא להכות.

וכשנתחזק בתפקידים המוטלים עלינו כעת - להתחזק בתפילה, בלימוד התורה, במוסר, במידות טובות, במידות ובהנהגה עם בני הבית, להשרות רוגע ושלווה, ואיירה טובה ושמחה - כשאנחנו נעשה את שלנו, נזכה שהקב"ה יעשה את שלו, יאיר לנו את פניו ויחון אותנו ברוב הסדר לבוא אל ביתו כמימים ימימה, ויצילנו מכל צרה וצוקה, מכל גע ומחלה, ונזכה בעז"ה ל"בניסן נגאלו ובניסן עתידים להגאל", בב"א.

שחרית כתיקין, גם אם לא רגילים בזה בכל ימות השנה. שהרי זה הזמן לכתחילה להתפלל (שר"ע אר"ה סי' פט סעי' א). זהו זמן מיוחד, במיוחד אם נאלצים להתפלל בבית, בזמן שכולם ישנים, אין הפרעות וטרדות, הילדים לא מסתובבים, אין רעש מהמטבח - הכל שקט ושלוה, ואפשר להתרכז בתפילה ולהתרומם על ידה. וכן לקבוע מקום מיוחד לתפילתו, וכמו שכתב המשנ"ב (סי' צ ס"ק גט בשם המג"א) "גם כשמתפלל בביתו יקבע מקום שלא יבלבלוה בני הבית".

וכשנכיר במעלת "עת רצון" הגדולה הזאת, ונתחזק ב"ואני תפילה", אז, נזכה גם ל"אלקים ברוך הסדך, עניי באמת ישעין". לעצם הישועה של הקב"ה בשעה קשה זו, וגם ל"ברוך הסדך" - לבוא אל ביתו הקדוש.

ואם ניטלה מאיתנו האפשרות "לבקר בהיכלו", עלינו להתחזק עוד יותר ולעשות את ביתנו "מקדש מעט", בית שהשכינה תהיה ראויה לשרות בו.

גדולי רבותינו מרן ראש הישיבה הגאון ר' גרשון מורה לנו להרבות בלימוד התורה בבית. וכבר אמרו חז"ל (עירובין יח ע"ב) "כל בית שנשמעין בו דברי תורה בלילה שוב אינו נחרב", הרי לנו שהשמירה על קיום הבית היא ע"י השמעת קול התורה בין כתליו, ועל אחת כמה וכמה בימים טרופים אלו שכל בית ובית זקוק לשמירה מעליא. וראה בחי' השפת אמת שם, שהביא בשם הזוהר ש"מפרשו על גוף האדם שהוא בית לנשמה... שאין הגוף טאבר מי שנותן זמירות בלילה". וכמה אנו זקוקים לשמירה על גוף האדם! ולימוד התורה בית כתלי הוא השמירה הטובה ביותר לבית ולגוף.

אבל מלבד חלק התורה, מן הראוי להדגיש גם את החלק של המוסר, שמוך ראש הישיבה שליט"א, גם מאוד מעורר תמיד על זה. ובמיוחד בעת שאנחנו רואים כל כך הרבה חרדה, פחד ומתח, הדאגה לבני הבית ולמשפחה הקרובה, ודאגה לעולם כולו - כמה חשוב לקבוע כל יום עשר דקות - רבע שעה של לימוד מוסר.

וכחלק מחיזוק כתלי הבית יש להציע שלימוד זה יהיה יחד עם הרעיו. ועל ידי זה לחזק גם כן את בני הבית, הרי לאשה אין את התורה שתחזק אותה, ובמיוחד בימים אלו שהיא טרודה בהכנות לפסח ועם זה כל הילדים השוהים כל היום בבית, בקושי היא יכולה להתפלל...

כאשר ילמד עם האשה, בספר קל כמו אורחות חיים להרא"ש (ומומלץ במהדורה המבוארת, עם פיושי הטבא

